

סין – משפחה אחת ילד אחד

עד לפני כמה עשרות שנים היו שיעורי הילודה בסין מן הגבוהים בעולם. עקב הפעלת תכניות שונות לתכנון המשפחה, ירדו שיעורי הילודה בסין ירידה חדה.

התכניות הראשונות לפיקוח על הילודה החלו בסין כבר בשנות ה-50 של המאה הקודמת. עם זאת, התכנית, שהביאה לירידה חדה ביותר בשיעורי הילודה, הוכרזה בשנת 1979, ונקראה "משפחה אחת – ילד אחד".

תכנית זאת הגבילה את הזוגות הסינים להולדת ילד אחד בלבד. התכנית לונתה בחוקים, שנקבעו להטבות למשפחה עם ילד אחד. בין היתר קיבלו הזוגות: מענקים כספיים, שירותים רפואיים חינם, וחופשת לידה ארוכה יותר לנשים, שנישאו בגיל מבוגר יותר.

לעומת ההטבות, שקיבלו המשפחות שציינו לחוק, הופעלו אמצעים נוקשים כלפי אלה, שהפרו את החוק: הוטלו קנסות על משפחות, שנולד להן ילד שני, ונשים, שעברו על החוק ונתפסו כשהן הרות, נאלצו לבצע הפלה.

התכנית "משפחה אחת – ילד אחד" הוכיחה את עצמה. בעוד שבשנות ה-70 של המאה העשרים כל אישה בסין ילדה במהלך חייה 5 ילדים בממוצע, הרי כיום כל אישה יולדת פחות מ-2 ילדים בממוצע. מומחים מעריכים כי כתוצאה מכך אוכלוסיית סין כמעט שלא תגדל בעתיד.

עוד השפיעה התכנית על השיפור במעמד האישה בסין. עד לפני כמה עשורים עסקו הנשים בעיקר בגידול ילדיהן הרבים, ואילו כיום הנשים פנויות יותר להשתלב בחברה ובכלכלה: רבות יוצאות לעבודה מחוץ לבית, הן פעילות יותר בארגונים חברתיים ובנועדות שונות, ורמת השכלתן עולה.

התכנית "משפחה אחת – ילד אחד" עוררה ברחבי העולם ביקורת חריפה, שכן היא גוזלת מהאנשים את הזכות הבסיסית להחליט על גודלה של משפחתם. אך מבקרי התכנית צריכים לזכור כי סין אכן התמודדה עם גידול אוכלוסייה עצום, שהקשה עליה עד מאוד. יתרה מזאת: המבקרים לא הציעו פתרון חלופי, שיביא להאטה בגידול האוכלוסייה המהיר.

עם הזמן נרפש בסין ידע רב בנושא, וכיום מומחים סינים אף מעבירים את הידע ואת הניסיון שלהם למדינות, המתמודדות עם בעיות דומות.